

њих посебну пажњу. Шанфлери је писао: "Необичне забаве (са становишта савремених схватања - А.Ф.) одржавале су се у катедралама и манастирима за време великих црквених празника у Средњем веку и у време Ренесансе. Не само да ниже свештенство учествује у веселим играма и песмама, нарочито на Пасху и Божић, него то чине и највећи црквени достојанственици. Монаси из мушких манастира плесали су тада с монахињама из суседних женских, а епископи су им се придруживали у весељу" [105, 53] (цит. по [13, 656]). Даље Шанфлери наводи као најскромнији узорак, сматрајући га за карикатуру (!), слику вечере монаха и "њихових драгана" из Библије из XIV в. (подвучимо - из Библије) која се чува под бројем 166 у Париској националној библиотеци [13, 657, цртеж 113]. Али, како је "карикатура", ако је то збиља карикатура, доспела у Библију - свету књигу? Свете књиге нису места за духовитости и изругивања, тим пре што ни остале минијатуре тог издања Библије никако не откривају уметника као шаљивцију. На минијатури је приказана типична бахуска (античка) ситуација: један од монаха на предњем плану предаје се љубавним забавама с монахињом, а на задњем плану се понавља то исто, али у масовним размерама [13], [105]. Холандска "карикатура" средњовековног хришћанског култа наведена је, на пример, у [132, 17]. Гомила парохијана упада у цркву за свештеником; пред црквом на тргу - пијана теревенка веселе гомиле. Сличну "карикатуру" в. такође у [132, 181]. Насликана је разуздана баханалија. Број таквих "карикатура" сачуваних у средњовековним рукописима је велики [13], [105]. Узгред, папа Пије II, на пример, аутор је многобројних еротских творевина и (за савремено поимање) крајње непристојне комедије "Христос" (!) [132, 156]. Умесно је поменути овде и познату "Песму над песмама", унету у библијски канон, и такође проткану отвореном еротиком (коју теолози нашег времена тумаче наводно као "алегорију").

Настојећи да тадашњи средњовековни монашки живот прилагоди савременом моралу и нашим савременим схватањима о религиозном животу и "монашком идеалу" тог времена, Шанфлери нас убеђује да на све такве цртеже треба гледати, не као на илустрације некадашње стварности, него као на превентиву од сличних поступака. То је чудно, јер је "превентива" нацртана веома саблажњиво. Ко би, рецимо, одвраћао публику од разврата ширењем изванредно реализованих порнографских садржаја? Вероватније је да би то изазвало обрнуте последице. Осим тога, кад би то била "превентива", на њима би биле приказане неке непријатне последице такве праксе. Али ничега таквог нема! Сличне илустрације (на пример у Библији) могуће су само ако приказују обичну сцену из живота средњовековног свештенства, чињенице које сви сматрају за нормалне. А да је уметник намеравао да куди обичаје које је нова идеологија већ престала да одобрава, он би, како је то примећено у [13, 567], ту вечеринку приказао у некој одбијајућој форми, с ђаволима који грешнике вуку у пакао, с наказним последицама болести, итд. (Управо такве илустрације су се и појавиле у касном Средњем веку у периоду борбе реформисане евангелистичке цркве против своје средњовековне античко-бахуске прошлости.) Уместо тога, многе средњовековне Библије снабдевене су илустрацијама које приказују баханалије, плесове (у типично античком извођењу); иницијали поглавља обавијени лозом и гроздовима по којима се весело пењу мали анђелчићи, а које је немогуће разликовати од